

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Харківського національного
університету імені В.Н.Каразіна

акад. Бакіров В.С.

06 2016 р.

ТИМЧАСОВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «ЕКОНОМІКА»

Затверджено вченою радою університету «27» травня 2016 року, протокол № 7

Харків
2016

Розробники тимчасового стандарту:

- *Гриценко Андрій Андрійович* – чл-кор. НАН України, доктор економічних наук, професор, заступник директора ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»
- *Архисреєв Сергій Ігорович* - доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії ХНУ імені В.Н.Каразіна
- *Задорожний Григорій Васильович* - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та світового господарства ХНУ імені В.Н.Каразіна
- *Кім Матвій Миколайович* - доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії ХНУ імені В.Н.Каразіна
- *Коломісць Анна Миколаївна* - доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії та економічних методів управління ХНУ імені В.Н.Каразіна
- *Лазаренко Володимир Євгенович* - доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії ХНУ імені В.Н.Каразіна
- *Меркулова Тамара Вікторівна* – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки.
- *Соболев Володимир Михайлович* - доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії та економічних методів управління ХНУ імені В.Н.Каразіна, в.о. зав. кафедри статистики, обліку та аудиту
- *Тютюнникова Світлана Володимирівна* - доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії та економічних методів управління ХНУ імені В.Н.Каразіна
- *Яременко Олег Леонідович* - доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу економічної теорії ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»
- *Євтушенко Вікторія Анатоліївна* – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності ХНУ імені В.Н.Каразіна

Стандарт вищої освіти затверджено і введено в дію:

Наказ № 0301-1/ від « 03 » 06 2016 р.

1276

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти	доктор філософії
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	051 Економіка
Освітня кваліфікація	доктор філософії з економіки
Кваліфікація в дипломі	доктор філософії з економіки
Опис предметної області	<p>Об'єкт вивчення – функціонування та розвиток економічних відносин між суб'єктами соціально-економічних систем в процесі їх еволюції</p> <p>Мета навчання – підготовка на підставі глибокого переосмислення наявних теорій, створення нових знань висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів шляхом формування та розвитку у здобувачів програмних компетентностей, необхідних для</p>

	<p>дослідницько-інноваційної, професійної та викладацької діяльності, спрямованих на розв'язання ними актуальних проблем у сфері економіки, що матиме відображення у власному науковому дослідженні.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області – поняття, концепції, теорії економічного розвитку і їх використання для пояснення, прогнозування та управління відтворювальними процесами у їх взаємозв'язку і взаємозалежності з урахуванням інституційних механізмів регулювання поведінки та взаємодії економічних суб'єктів та закономірностей економічної еволюції.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнотеоретичні, емпіричні, методи математичного, статистичного та комп'ютерного моделювання; фінансово-економічного та статистичного аналізу; методи прогнозування та аналізу даних із застосуванням технологій Big Data; методики вимірювання в економіці, оцінювання та вибору варіантів економічного розвитку на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях</p> <p>Інструменти та обладнання - сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи, програмні продукти, комп'ютерні мережі, бази даних.</p> <p>Нормативний термін навчання – 4 роки</p>
--	--

II. ОБСЯГ КРЕДИТІВ ЄКТС, НЕОБХІДНИЙ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ВІДПОВІДНОГО СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Обсяг освітньо-наукової програми доктора філософії (загальний): 240 кредитів ЄКТС.
 Обсяг освітньої складової освітньо-професійної програми доктора філософії – 40 кредитів ЄКТС.
 Обсяг наукової складової освітньо-наукової програми – 200 кредитів ЄКТС.

III – ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

Компетентності	Зміст
1	2
Інтегральна компетентність	Здатність до самостійного продукування нових наукових ідей в галузі економіки та їх реалізації у науковій та практичній площині
Загальні компетентності	<ol style="list-style-type: none"> Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, ініціювання нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, в тому числі в міждисциплінарних областях. Володіння загальною та спеціальною методологією наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності. Готовність до самостійної, індивідуальної роботи, здійснення комплексних досліджень, генерування ідей та досягнення наукових цілей керівництва науково-дослідною групою, прийняття рішень в міждисциплінарних областях. Здатність володіти основними інформаційними технологіями, способами та засобами одержання, збереження, обробки інформації (бази експериментальних даних), верифікації новизни результатів роботи та їх презентації. Здатність та усвідомлення необхідності захисту і дотримання прав інтелектуальної власності. Майстерність результативно спілкуватися зі спеціальною та

	<p>загальною аудиторією, а також представляти складну інформацію у зручний зрозумілий спосіб усно і письмово рідною та іноземними мовами.</p> <p>7. Досконале володіння українською та іноземними мовами з метою здійснення наукової комунікації, міжнародного співробітництва, відстоювання власних наукових поглядів.</p> <p>8. Отримання цілісної системи навичок, щодо використання професійних цінностей та дотримання вимог професійної етики, сформованих на основі узагальнення соціальних та культурних практик суспільства у науковій діяльності та господарській сфері.</p> <p>9. Уміння професійно аналізувати публікації провідних українських і зарубіжних фахових журналах і виданнях у вибраній сфері спеціалізації, а також брати участь у наукових дискусіях, висловлюючи та відстоюючи власну позицію.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	<p>1. Здатність до виконання оригінальних наукових досліджень з економічних питань на високому фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання.</p> <p>2. Вміння використовувати методи і зміст сучасних, зокрема новітніх, досліджень і розробок українських і зарубіжних учених в галузі економічної науки, методології та практики, адаптувати їх до сучасного стану і актуальних завдань розвитку економіки України.</p> <p>3. Здатність володіти та адекватно використовувати понятійно-категоріальний апарат та методологію сучасної економічної теорії для ідентифікації актуальних економічних явищ та процесів, проблем і протиріч суспільного розвитку.</p> <p>4. Здатність самостійно здійснювати науково-дослідницьку діяльність у професійній області з використанням сучасного науково-дослідного інструментарію, зокрема економіко-математичних методів аналізу, та інформаційно-комп'ютерних технологій, економетричних методів дослідження масових соціально-економічних процесів.</p> <p>5. Здатність та готовність узагальнювати результати самостійних досліджень у формі складання аналітичних звітів і оцінювати ці результати з погляду їх застосування для рекомендацій і оцінки практичних заходів у галузі економічної політики. А також для ухвалення стратегічних рішень на мікро- і макрорівнях національної економіки.</p> <p>6. Здатність прослідкувати витоки, логіку і основні напрями розвитку сучасних економічних теорій, полеміку різних економічних шкіл у широкому соціально-економічному контексті, уміння досліджувати та розробляти евристичні процедури та методи експертизи для вирішення економічних задач.</p> <p>7. Здатність обґрунтовувати вибір методики аналізу соціально-економічних процесів і розробляти методики розрахунку соціально-економічних показників з урахуванням поставленого завдання і характеру наявної інформації.</p> <p>8. Здатність робити обґрунтовані висновки щодо сучасного стану національної економіки України, резервів та перспектив її розвитку в умовах глобалізації та європейської інтеграції.</p> <p>9. Здатність до вироблення та обґрунтування оптимальних (найліпших) рішень в управлінні економічними системами на базі використання методів математичного моделювання та прийняття рішень в умовах конкуренції, невизначеності та конфлікту.</p>

	<p>10. Здатність та готовність самостійно приймати ефективні управлінські рішення та відповідати за коректність і адекватність розроблених моделей.</p> <p>11. Набуття навичок педагогічної майстерності, удосконалення педагогічної техніки, професійних вмінь майбутніх викладачів вищої школи, готовність до викладацької діяльності в межах спеціальності 051 «Економіка»</p>
--	---

IV. НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СФОРМУЛЬОВАНИЙ У ТЕРМІНАХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	Зміст
	<ol style="list-style-type: none"> Оволодіти загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору. Знати структуру і функції сучасного наукового знання і тенденції його історичного розвитку, методологію наукового пізнання, глобальні тенденції зміни наукової картини світу, світогляді, методологічні та інші філософські основи сучасного наукового знання, проблеми, пов'язані з впливом науки і техніки на розвиток сучасної цивілізації. Застосовувати найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково - дослідної та /або професійної діяльності й на межі предметних галузей. Вміти знаходити, збирати, впорядковувати інформацію необхідну для розв'язання наукової задачі. Здобути мовні компетентності, достатні для представлення та обговорення своїх наукових результатів іноземною мовою (англійською або іншою, відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формах, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності. Уміти перекладати, реферувати та анотувати економічні тексти, виступати з доповідями на конференціях. Уміти організовувати і проводити науково-дослідну та експериментально-дослідницьку діяльність за обраним напрямом. Вміти розробити та оформити запит на отримання гранту на проведення наукових досліджень. Знати основні принципи освіти в Україні, структуру державних стандартів вищої освіти та вимоги щодо підготовки, оформлення та захисту дисертацій. Вміти правильно визначати рівень та формулювати зміст новизни отриманих результатів наукових досліджень. Уміти на практиці використовувати сучасні стандартні комп'ютерні програми для вирішення наукової задачі, інтерпретації та презентації отриманих результатів. Знати та уміти аналізувати, оцінювати та порівнювати різноманітні теорії та концепції сучасної економічної науки. Знати погляди провідних науковців світу, Європи та України на проблеми регулювання соціально-економічних процесів, їх рекомендації щодо реалізації політики сталого розвитку. Вміти критично аналізувати нормативну складову сучасної зарубіжної

	<p>економічної думки за критерієм адекватності реаліям України.</p> <p>15. Знати зміст, передумови та специфіку застосування сучасних загальнонаукових методологічних підходів у економічних дослідженнях.</p> <p>16. Володіти методологією теоретичних і прикладних досліджень в області наукової спеціальності.</p> <p>17. Знати основні поняття, категорії та інструменти реалізації стратегій розвитку економічних суб'єктів.</p> <p>18. Знати засади забезпечення ефективної роботи вітчизняних підприємств у глобальному економічному просторі.</p> <p>19. Знати та вміти здійснювати аналіз національної економіки як складової глобальної економіки та активного суб'єкта глобального економічного процесу, обґрунтовувати пріоритетні напрямки розвитку та форми економічної інтеграції України у глобальний та європейський простір.</p> <p>20. Знати технологію розробки національної стратегії економічного розвитку та ідентифікації національних пріоритетів.</p> <p>21. Знати принципи, зміст та механізми дії державної політики забезпечення економічного зростання.</p> <p>22. Уміти розробляти та реалізовувати моделі розвитку економічних процесів та систем, володіти методами верифікації результатів моделювання.</p> <p>23. Знати та вміти формувати аналітичне забезпечення розробки та реалізації економічної стратегії розвитку суб'єктів господарювання у різних сферах економічної діяльності та на різних рівнях управління.</p> <p>24. Вміти обґрунтувати оптимальні рішення в управлінні економічними системами на базі використання методів математичного моделювання та прийняття рішень в умовах конкуренції, невизначеності та конфлікту.</p> <p>25. Вміти використовувати сучасні інформаційні та Інтернет-технології для дослідницького пошуку, аналізу стану соціально-економічної системи, організації бізнесу.</p> <p>26. Уміти на практиці використовувати сучасні стандартні комп'ютерні програми для вирішення задач економічного моделювання, прогнозування та інтерпретації отриманих результатів.</p> <p>27. Вміти розробляти і проводити заняття різних видів, забезпечувати послідовність викладення матеріалу та міждисциплінарні зв'язки, аналізувати навчальну та навчально-методичну літературу і використовувати її в педагогічній практиці, організовувати навчальну діяльність студентів, керувати та оцінювати її результати.</p>
--	---

V. АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Публічний захист наукових досягнень у формі дисертації або наукової доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях, відповідно до чинного законодавства.</p> <p>Обов'язковою умовою допуску до захисту є повне виконання аспірантом/здобувачем, що готує дисертацію поза межами аспірантури його індивідуального навчального плану.</p>
Вимоги до дисертаційної роботи	<p>Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним завершеним дослідженням, що містить розв'язання актуального наукового завдання в галузі економіки або на межі економіки та інших галузей, результати якого становлять власний внесок у сукупність знань з економіки (або економіки та інших галузей) та завчасно доведені до</p>

	<p>відома наукової спільноти у необхідній кількості публікацій у належних наукових виданнях.</p> <p>Вимоги до дисертаційної роботи – завершена дисертація підлягає обов'язковій перевірці на наявність академічного плагіату та відповідність критеріям унікальності тексту з наступним завчасним оприлюдненням з метою публічного ознайомлення; автореферат та відгуки офіційних опонентів також мають бути своєчасно розміщені на web-ресурсах закладу вищої освіти або відповідного структурного підрозділу відповідно до законодавства.</p> <p>Вимоги до оформлення дисертацій встановлює Міністерство освіти і науки України</p>
Вимоги до публічного захисту (демонстрації)	<p>Захист відбувається відкрито і публічно. Відеозапис захисту має бути загальнодоступним.</p> <p>Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Кабінетом міністрів України</p>

VI. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ТИМЧАСОВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Закон України «Про вищу освіту».
2. Закон України «Про освіту».
3. Постанова КМУ «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 р № 1341 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
4. Національна рамка кваліфікацій (НРК) - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
5. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. – К. : "Соцінформ", 2010.